

Kerst 2018

Redactie

Houdt hieraan terdege vast
- als ge tenminste katholiek wilt blijven -
dat God de Vader God de Zoon heeft voortgebracht
vóór de tijd
en dat Hij Hem heeft doen voortkomen uit de Maagd
ín de tijd.

Die eerste geboorte overstijgt de tijden,
die laatste geboorte verlicht de tijden.
Beide zijn niettemin wonderlijk:
de eerste zonder moeder,
de laatste zonder vader.

Toen God zijn Zoon voortbracht
heeft Hij Hem zelf voortgebracht,
zonder medewerking van een moeder:
toen de moeder een Zoon voortbracht,
zonder medewerking van een man.

Uit de Vader is Christus geboren
zonder begin:
uit de moeder is Hij vandaag geboren
met een vaststaand begin.

Uit de Vader geboren
heeft Hij ons geschapen:
uit de moeder geboren
heeft Hij ons herschapen.

Aan de geboorte uit de Vader
danken wij dat wij bestaan:
aan de geboorte uit de moeder
danken wij dat wij niet vergaan.

Augustinus

Uit Sermo 140
Kerstdag 427-428

De leden van het Oecumenisch Forum voor Katholiciteit wensen alle lezers van de
Nieuwsbrief een gezegend Kerstfeest en een voorpoedig jaar 2019!

Hans Burger
Wim van den Dool
Henk Gols
Lieske Keuning
Hans Kronenburg

Idelette Otten
Cristina Pumplun
Marcel Sarot
Henk Schoon
Hans Uytenbogaardt
Joris Vercammen
Theodoor van der Voort
Andreas Woehle

Nieuw lid

Redactie

Als nieuw lid van het OFK begroeten wij Dr Hans Burger, lid van de Vrijgemaakte Gereformeerde Kerk en docent systematische theologie aan de Theologische Universiteit Kampen. Hij promoveerde in 2008 bij prof. Barend Kamphuis op het proefschrift *Being in Christ. A Biblical and Systematic Investigation in a Reformed Perspective*, Wipf and Stock Eugene Oregon 2008.

Vorig jaar verscheen daarvan een Nederlandse bewerking onder de titel *Leven in Christus. Over de betekenis van het verhaal van Jezus*, Van Wijnen Franeker 2017. Dr Burger is ook ondertekenaar van de in 2017 in Amerika

gepubliceerde *Reforming Catholic Confession*, waarnaar in de vorige Nieuwsbrief al even verwezen werd. Dit document, verschenen naar aanleiding van 500 jaar Reformatie en ondertekend door 250 protestantse voorgangers en academici, is een protestants-katholieke confessie voor 'onversneden protestanten', waarin de katholieke betekenis van de reformatie wordt benadrukt. We zijn blij dat iemand die zó in zijn geloofstraditie staat onze gelederen komt versterken!

Gaat het in de PKN de kant van de bisschop uit?

Redactie

Op 1 september 2018 zijn de elf door de classes benoemde classispredikanten van de Protestantse Kerk in Nederland hun werkzaamheden begonnen. Zij geven de kerk een gezicht in de regio. Dat is belangrijk, vooral omdat onze tijd veel meer dan vroeger vraagt om leiderschap met een persoonlijk gezicht.

In de profielbeschrijving van de classispredikant staat dat hij/zij de opdracht heeft de katholiciteit van de kerk te belichamen in de regio waarin hij/zij werkzaam is. Classispredikanten worden in de wandelgangen nogal eens - enigszins lacherig -

'bisschoppen' genoemd. Toch is het niet zo vreemd, want hun profiel lijkt op dat van een bisschop. En velen zien diep in hun hart uit naar een inspirerende leidersfiguur, zoals bij voorbeeld bisschop Tutu.

Helaas rust in de Protestantse Kerk op het woord bisschop nog steeds een taboe. Dat bleek heel duidelijk, toen in 2016 het moderamen van de synode uit tactische overwegingen het spreken over 'bisschoppen' veranderde in 'regiovoorzitters', nog later door de synode afgezwakt tot het kille 'classispredikant'. 'De tijd is er nog niet rijp voor', was het argument. Begrijpelijk vanwege het hiërarchische luchtje dat aan het bisschopsambt zit, maar weinig overtuigend. Maar hoe je het ook wendt of keert, de classispredikant heeft wel degelijk een bisschoppelijke taak, namelijk om in navolging van Christus om te zien (de vertaling van het griekse woord episkopein, waar het woord 'bisschop' vandaan komt) naar mensen. Met name de evangelist Lucas gebruikt dit woord graag met betrekking tot God of Jezus en dan meestal in één adem met het woord 'ontferming'. Bijvoorbeeld als Zacharias in zijn loflied zingt over de innerlijke ontferming waarmee God naar ons heeft omgezien (Lukas 1 vers 78). Overigens is de uitdrukking 'innerlijke ontferming' de Griekse vertaling van een Hebreeuws woord dat 'moederschoot' betekent. Blijkbaar heeft het bijbelse episkopein van huis uit een vrouwelijke ondertoon. Anders gezegd: een vrouwelijke bisschop is pas een echte bisschop!

Met het bovenstaande wil gezegd zijn dat de classispredikant best als een soort bisschop mag worden zien – als er maar bij gezegd wordt wat ermee bedoeld wordt: geen prelaat, geen manager, geen bestuurder, maar een pastor die omziet naar zijn schapen, een herder die de kudde bij elkaar houdt en het verlorene zoekt. Een bijbelse figuur dus!

In de jaren dertig van de vorige eeuw pleitte de theoloog Oepke Noordmans al voor opname van een bisschoppelijk element in de Hervormde kerkorde 'om wat meer kerk in de organisatie te brengen'. Zijn pleidooi heeft na bijna honderd jaar gehoor gevonden: de classispredikant brengt inderdaad 'wat meer kerk in de organisatie'. Hopelijk wordt de PKN nog eens helemaal kerk, als zij het bisschopsambt volledig in haar kerkmodel integreert. De classispredikanten kunnen daartoe een aanzet geven.

Komt er een oecumenische synode?

Redactie

Wat dat laatste betreft, kardinaal Koch, de president van de pauselijke raad voor de bevordering van de eenheid der christenen, heeft zich onlangs - op voorstel van de paus - uitgesproken voor de instelling van oecumenische synodes: daaraan zouden naast rooms-katholieke bisschoppen en andere geestelijken ook vertegenwoordigers van andere kerken kunnen deelnemen – niet alleen als waarnemers (zoals tot nu toe), maar met stemrecht. Zo'n oecumenische synode zou aan de kerken een gezamenlijke stem moeten geven om dringende vragen te kunnen bespreken, die voor alle christenen belangrijk zijn. Terecht noemt Koch het een 'fascinerend experiment', wanneer vertegenwoordigers van verschillende kerken op deze manier samenkomen

om met elkaar te zoeken naar antwoorden op vragen die alle christenen aangaan. Je zou het ook een stap in de richting van een vollere katholiciteit kunnen noemen.

Worden Rome en Reformatie één?

Redactie

Een nog radicaler voorstel kwam ik tegen in het blad Wapenveld. In het oktobernummer houdt Dr Arjan Plaisier, voormalig scriba van de Protestantse Kerk in Nederland, een hartstochtelijk pleidooi voor de eenwording van de kerken van de Reformatie en de Kerk van Rome. Op de jaarvergadering van de Katholieke vereniging voor Oecumene, in november, heeft hij zijn pleidooi nog eens herhaald en toegelicht. De aanleiding was de viering van

500 jaar Reformatie in 2017. Hoe begrijpelijk de scheuring ook was, vijf eeuwen na dato kunnen we het ons niet meer permitteren om naast elkaar te leven. Die tijd is voorbij. Tengevolge van de secularisatie dreigt de kerk van de kaart geveegd te worden. Daar komt bij dat het imago van de kerk nog nooit zo laag is geweest. Misbruikschandalen aan rooms-katholieke zijde en massale verpulvering aan protestantse zijde gaan als een oordeel over onze kerken. Vandaag wordt de kerk in ons deel van de wereld afgebroken. Het drama dat zich voltrekt is pijnlijk en gaat diep. De tijd waarin we ons konden verschuilen achter allerlei theologische bezwaren is voorbij. Deze tijd vraagt om een radicale stap: daadwerkelijke verzoening en eenwording. Die stap vraagt van twee kanten om erkenning van elkaars kerkzijn en vooral: om eerlijke zelfkritiek. En verder rest ons niets dan het gebed onze roeping om kerk te zijn weer opnieuw te ontvangen uit Gods hand. Het is geen weg terug naar Rome, maar een bekering van ons allen tot de ene Heer van de kerk. Hoe zal die vereniging eruitzien? Plaisier denkt concreet aan een protestantse orde in de ene kerk met een eigen ambtelijke organisatie, erkend door 'de herder van de herders' (de bisschop van Rome).

Het pleidooi van Plaisier is geen 'proefballon', maar een serieus voorstel, voortkomend uit het luisteren naar de tekenen der tijden: 'Is dit misschien de tijd om een stem te gaan vernemen, de stem van de Heer zelf, die ooit, in zijn laatste ogenblikken op aarde, heeft gebeden om de eenheid van zijn kinderen?'

Het voorstel om het gebed van Jezus handen en voeten te geven ligt op de kerkelijke tafels. Laten we hopen en bidden dat de kerken er iets mee gaan doen!